

KGORO YA THUTO YA GAUTENG**DITLHAHLOBO TŠA MAREMATLOU**

**SEPEDI LELEME LA GAE
MAEMO A A PHAGAMEGO
(Lephephe Ia Boraro)**

**KAROLO YA A
POTŠIŠO 1**

KELO YA TEKOLO -[40]

	KGATO YA 4 70-100%	KGATO YA 3 50-69%	KGATO YA 2 40-49%	KGATO YA 1 0-39%
Diteng-[15]	Moithuti o fihleletše ditekolo ka botlalo. Peakanyo: Matseno, mafelelo Maitemogelo a go akanya le go bopa dikgopololo tše difsa ka go sekaseka taba. Molaetša wa maleba.	Moithuti o fihleletše bontši bja ditekolo 14-15	Moithuti o fihleletše dingwe tša ditekolo 9-13	Moithuti o fihleletše dingwe tša ditekolo 6-8
	Matseno a a gogago mahlo a mmadi, mafelelo a tliša bofelo bja kanego bjo bo kgotsofatšago ebile bo bulela le mabaka a mangwe a a kgonagalago. Molaetša wa maleba go ya ka hlogo. Dikgopololo tša go laetša mogopololo wo o butšwitsego.	Peakanyo ye e nago le bohlatse, matseno le bohlatse, matseno le mafelelo tše di loketšego modiro. Tshekatsheko ya hlogo e laetša tše dingwe tša boikgopolelo. Go na le moo go felago go eba le ditaba tša go kgahliša. Bontši bja ditlamorago bo tšweleditšwe.	Tše dingwe tša bohlatse bja peakanyo di a tšwelela, matseno ao a se nago maatlakgogedi, mafelelo ao a fokolago. Maitekelo boikgopolelo, eupša hlogo e sekasekilwe ka mokgwa wa bošaedi.	Ga go na bohlatse bja peakanyo. Ga go na matseno le mafelelo. Ga go na boikgopolelo le boitemogelo bja tša bophelo ka kakaretšo. Dikgopololo ke tše di lego phaphi le hlogo ya taba. Hlogo e sekasekilwe ka bošaedi.

7-8

5-6

3-4

1-2

TLHAMO LE PEAKANYO [8]	Ditemana tše di hlamilwego ka bokgoni. Tatelano ya ditiragalo tsha tlhaologanyo. Lebelo le le lekanego go selaganya kanego ka moka. Ditiragalo di agwa go iša sehloweng.	Ditemena tše di lekanetšego, hlogo e sekasekilwe ka tatelano, le nyalelano ya maleba. Mošito le lebelo ke tsha maleba.	Maitekelo a ditemana, eupša go na le tlhaelelo ya nyalelano magareng a ditemana, kgodišo ya hlogo ga se ye e kgotsofatšago. Go fela go širela.	Ga go na ditemana, a ditemana. Ditemana ga di nyalelano go godiša hlogo. Go tloga go timetša. Morero wa taodišo ga se o fihelelwe.
SETAELE LE POLELO [12]	Polelo ye e tiogago le ya maemo a godimo ya tlotlontšu ya maleba, tšhomiso ya mafoko a a fapanego, tlhamego ya mafoko ya maleba, mopeleto le maswaodikga tšhomiso ya polelo ye e nonnego ya maleba Rejistara e šomišitšwe ka bokgoni. Bohlale bja tšhomiso ya segalo bo godiša taodišo.	11-12	Polelo ye e laolegago ya mafoko a a feleletšego. Bontle bja tlotlontšu tlhamego ya mafoko ya maleba, diphošo tše mmalwa tsha tšhomiso ya polelo. Bokgoni bjo bo itšego bja tšhomiso ya segalo. Morero wa taodišo o tšweleditšwe.	7-10
KGATIŠO LE PALOBOHLATSE [5]	Go na le bohlatse bjo bo tletšego bja taodišo ye e badilwego le go beakanywa. Palobohlatse e fokoditše diphošo taodišong.	4-5	Bohlatse bjo e lego bja taodišo ye e ngwadilwego gabedi ya ba ya balwa. Palobohlatse e fokoditše bontsi bja diphošo.	3
			Bohlatse bjo bo itšego bja go balwa. Taodišo ye e ngwadilwego gape. Palobohlatse bo dirilwe eupša go bile le tlhaelelo ya bokgoni bja tšhomiso ya segalo. Morero wa taodišo o fihelelwe gannyane.	2
			Go na le bohlatse bjo bo itšego bja go balwa. Taodišo ye e ngwadilwego gape. Palobohlatse bo dirilwe eupša go bile le tlhaelelo ya bokgoni bja tšhomiso ya segalo. Morero wa taodišo o fihelelwe gannyane.	1
			Diphošo tše ntši le bofokodi bja go sekaseka hlogo, bo laetša gore taodišo ga se ya ngwalwa gape le go balwa. Taodišo ya pele e ngwalolotšwe ka tsela ye e ngwadilwego ka gona mathomong.	

**KAROLO YA B
DITEMANA TŠE DIKOPANA
POTŠIŠO 2**

LENGWALO LA SEMMUŠO

SEBOPEGO

- Atrese ya mongwadi le letšatši di ngwalwe gabotse (sekhutlong sa letsogo la go ja godingwana).
- Ga go šomišwe maswaodikga.
- Letšatšikgwedi le ngwalwa ka mantšu mohlala 6 Agostose 2002.
- Go ngwala atrese ya pampiri/kgatišobaka gabotse, ka sekgowa atrese, ka letsogong la nngele o tshetše mothaladi.
- Ga go šomišwe maswaodikga.
- Madume: Morena goba Thobela.
- Madume a ngwalwa ka letsogong la nngele ka fase ga atrese ya bobedi.
- Kakaretšo / Hlogo ya lengwalo e ngwalwa mothalading wo o tshetšwego gomme ya thalelwa.
- Mafelelo / bofelo: Go šomišwa tlhakakgoto ya mathomo, gomme bofelo ya ba ba boikokobetšo mohlala wa lena.
- Leina le ngwalwa ka bottlalo.
- Ga go šomišwe maswaodikga.

Sebopego: Moputso – [5]

ATRESE 1 = (1)

ATRESE 2 = (1)

MADUME = (1)

HLOGO YA DITABA = (1)

MAFELELO = (1)

DITENG

- O se fapoge tabeng.
- Diteng e be tše di kgahlišago tša motswako.
- Dintilha tša maleba.
- Go laetšwe kwešišo ya hlogo yeo e anegwago.
- Morero wa lengwalo o fihlelefwe.

Diteng: Moputso – [10]

SETAELE LE POLELO

- Ditemana. "Temana ye nngwe le ye nngwe e hlalose ditaba tša yona.
- Mafoko e be a a hlamilwego gabotse le tšhomiso ya maleba ya maswaodikga.
- Mopelelo le tlolontšu tša maleba.
- Tšhomiso ya rejistara ya maleba (semolao).
- Tšhomiso ya Segalo ya maleba. E se be ya matšhošetši, le ge e le bogale eupša e be ye e laetšago tlhompho.

Setaele & Polelo Moputso – [5]

PALOMOKA: MOPUTSO = [20]

LENGWALO LA SEGWERA

SEBOPEGO

- Atrese ya mongwa di le letšatši di ngwalwe gabotse (sekhutlong sa letsogo la go ja godingwana).
- Ga go šomišwe maswaodikga.
- Letšatšikgwedi le ngwalwa ka mantšu mohlala 6 Agostose 2002.
- Go ngwala atrese ya pampiri/kgatišobaka gabotse, ka Sekgowa atrese, ka letsogong la nngele o tshetše mothaladi.
- Ga go šomišwe maswaodikga.
- Madume: Morena goba Thobela.
- Madume a ngwalwa ka letsogong la nngele ka fase ga atrese ya bobedi.
- Kakaretšo / Hlogo ya lengwalo e ngwalwa mothalading wo o tshetšwego gomme ya thalelwa.
- Mafelelo / bofelo: Go šomišwa tlhakakgolo ya mathomo, gomme bofelo ya ba ba boikokobetšo mohlala wa lena.
- Leina le ngwalwa ka botlalo.
- Ga go šomišwe maswaodikga.

Sebopego: Moputso – [5]

ATRESE = (2)

MADUME = (2)

MAFELELO = (1)

DITENG

- O se fapoge tabeng.
- Diteng e be tše di kgahlišago tša motswako.
- Dintlha tša maleba.
- Go laetšwe kwešišo ya hlogo yeo e anegwago.
- Morero wa lengwalo o fihlelelwé.

Diteng: Moputso – [10]

SETAELE LE POLELO

- Ditemana. "Temana ye nngwe le ye nngwe e hhalose ditaba tša yona.
- Mafoko e be a a hlamilwego gabotse le tšhomiso ya maleba ya maswaodikga.
- Mopelelo le tlottlontšu tša maleba.
- Tšhomiso ya rejistara ya maleba (semolao).
- Tšhomiso ya Segalo ya maleba. E se be ya matšhošetši, le ge e le bogale eupša e be ye e laetšago tlhompho.

Setaele & Polelo Moputso – [5]

PALOMOKA: MOPUTSO = [20]

POTŠIŠO 3

3.1 POLEDIŠANO

SEBOPEGO:	MEPUTSO:	[20]
- Hlogo ya poledišano	-	(1)
- Maina a ngwalwe ka tatelano.	-	(2)
- Ditaba ga di nyakege ka fase ga maina.	-	(1)
- Matseno a maleba.	-	(1)
- Peakanyo ya ditaba le mafelelo.	-	(1)
SETAELE LE POLELO:		
- Poledišano gare ga batho ba babedi.	-	(1)
- Thoma ka polelo ya go gapa maikutlo.	-	(1)
- Dikgopololo di fapane.	-	(1)
- Tswalela ka mantšu a maleba a moanegwa yo mongwe.	-	(1)
DITENG:		
- Tlhalošo ya ditiro le maikutlo e be tša maleba.	-	(2)
- Dikgopololo di be mabapi le seo hlogo e lego sona.	-	(2)
- Dikgopololo di laetše kgonagalo.	-	(2)
- Ditiragalo di laetše kgonagalo.	-	(2)
- Dimelo tsa baanegwa di tšweletšwe ke poledišano ya bona.	-	(2)

3.2 MEMORANTAMO

KELO YA TEKOLO:

SEBOPEGO: [12]

- Leina la mokgatlo: (2)
- O tšwa go: (2)
- O ya go: (2)
- Letsatsikgwedi: (2)
- Nomoro ya faele: (2)

Modulasetulo (1)
Mongwadi (1)

DITENG:

- O se fapoge tabeng.
- Dintlha e be tša maleba.
- Go laetšwe kwešišo ya hlogo.
- Morero wa memorantamo o fahlelwé.

SETAELE LE POLELO:

- Mafoko e be a a hlamilwego gabotse.
- Mopeleto le tlötłontšu tša maleba.
- Tšhomisö ye botse ya polelo.

MEPUTSO: [4]

MEPUTSO: [4]

PALOMOKA = [20]

3.3 PEGO

KELO YA TEKOLO -[20]	KGATO YA 4	KGATO YA 3	KGATO YA 2	KGATO YA 1
A. SEBOPEGO – [15] Sebopego sa maleba le botelele bjo bo lekanetšego go ya ka mohuta wa sengwalana.	Moithuti o fihleletše ditekolo ka bottalo. 6 Sebopego se se phethagetšego sa sengwalwana. Botelele bjo bo lekanetšego. 4 Hlogo ye e hhalositšwego ka bottalo le maleba. Bokgoni bja go tšweletša morero. 10-8	Moithuti o fihleletše bontši bja ditekolo 4-5 Sebopego se sebotse sa sengwalwa. Botelele bjo bo amogelwago. 3 Hlogo ye e hhalositšwego ka bophara. O tšweleditše morero. 6-7 Tlhamo ya mafoko le segalo tše di tlogago di lebane sengwalwa. Nyalelano ya mehuta ya mafoko. Polelo ye e hlwekilego ya go hloka diphošo tša polelo.	Moithuti o fihleletše dingwe tša ditekolo 2-3 Sebopego se se hlaotšwego sa sengwalwa. Botelele bjo bo sa lekanelago 2 Hlogo ye e hhalositšwego, eupša o paletšwe ke go tšweletša morero. O bušeletša gantši. O dikologa seolo. 3-5 Gannyane go hlaotšwe sebopego le segalo. Go rałala le mafoko ao a sa felelago. Diphoša tše mmalwa tša polelo, mopeleto le maswaodikga.	Moithuti o paletšwe ke go fihlelela ditekolo go felelola. 1 Ga go a latelwa sebopego sa sengwalwa. Sengwalwa se setelele kudu / se sekopana kudu. 1 Hlogo ye e hhalositšwego gannyane, moithuti ga se a atlega go tšweletša morero. Diteng ga se tša maleba. 1-2 Sebopego le segalo tše di sego tša maleba. Tlhamo ya mafoko, mopeleto, polelo le maswaodikga tše di fokolago.
B. DITENG [4] Momarelo ya hlogo.				
D. SETAELE & POLELO [10] Rejistara, segalo, tlhamo ya mafoko, mopeleto, maswaodikga, tšhomiso ya polelo.				

POTŠIŠO YA 4

4.1 KARATA YA MEMO

SEBOPERO:

- Lefelo
- Letšatši
- Nako.
- Go nyala/nyalwa mang?
- O nyala mang/nyalwa ke mang?
- Gabomosadi, ke ngwana wa mang?
- Gabomonna:

- Lefelo.
- Nako.
- Letšatši.
- Ke ngwana wa bokae?

MEPUTSO: [20] ÷ 2 =

- [10]
- (1)
  - (1)
  - (1)
  - (1)
  - (1)
  - (2)

- (1)
- (1)
- (1)
- (2)

SETAELE LE MONGWALELO:

- Polelo e kwagale e le ya lenyalo.
- Kgetho le tirišo ya mantšu ya maleba.
- Maswaodikga a hlokomelwe.
- Ge o etla o bušetše karabo go mang?
- E ka no ba ka mogala, fekse goba mokgwa wo mongwe.

- (2)
- (2)
- (2)
- (2)
- (2)

4.2 FEKSE

SEBOPEGO:

- Letšatšikgwedi.
- Nomoro ya moromelwa.
- E tšwa go.
- E ya go.
- Nomoro ya mogala.
- Matlakala a makae?

MEPUTSO: [6]

- (1)
- (1)
- (1)
- (1)
- (1)
- (1)

SETAELE LE MONGWALELO:

- Molaetša wa fekse se ke o mokopana.
- Maswaodikga a bohlokwa mo go fekse.
- Polelo e be ye e hlwekilego.

MEPUTSO: [4]

- (2)
- (1)
- (1)

**KAROLO C
POTŠIŠO 5**

- 5.1.1 Mašilwane o ile a kgopelwa ke Mašilo gore ba yo noša dikgomo yena a tseba gabotse gore o aga leano la go yo bolaya Mašilwane. (2)
- 5.1.2 Kgopolu ya maleba/kwagala e tla fiwa moputso. (2)
- 5.1.3 Mašilo o ile a kgopela Mašilwane gore ba neelane ka dikgomo. (1)
- 5.1.4 Mašilo o ile a kgoromeletša Mašilwane ka meetseng gomme a nwelela ka bodibeng.
Nonyana tsoko e ile ya tsebiša batswadi ba Mašilo le Mašilwane ka taba ye. (4)
- 5.1.5 Go tlogela lehufa
Go tlogela megabaru
O se ke wa bolaya (3)
- 5.1.6 TatagoMašilo o ile a tšumelela Mašilo ka moleteng. (1)
- 5.1.7 Kgopolu ya go kwala e tla putswa. (2)
[15]
- 5.2.1 Go lebala ga Tonki (1)
- 5.2.2 Nonwanetsholo (1)
- 5.2.3 Tonki. Ka go gogiwa ditsebe le go di taramolla gabohloko. (3)
- 5.2.4 E kgala go se theeletše le go se kwe.
E kgala le botlatla. (4)
- 5.2.5 Tau e ile ya bitša pitšo ya go rea diphoofolo maina gomme ya hlwa letšatši ka moka e dira seo, gomme ka morago ya di bitša gape gore e tle e kwe ge eba di sa tseba maina a tšona eupša ya hwetša tonki e lebetše. (6)
[15]
- 5.3.1 Ee – mogogonope ge o mo fa molaetša o ile a phakišetša, gae.
– Ge ba lapa ba rapaletše o ile a hlomoga pelo, a phafoša ditopo ka go di tswapinya ka sehlare.
Aowa: – O be a upile dikenywa tša gagwe gore di fulwe ke yena fela.
– O be a sa dumelele motho yo mongwe go fula dikenywa tša gagwe ge e se yena fela.
- 5.3.2 Basadi ba Mokadiathola ba ile ba tshela taelo ya monna wa bona ba fula dikenywa gomme ba ja le bana ba napa ba rapalala ka moka. (3)
- 5.3.3 O tsebišitšwe ke koša yeo mogogonope wa gagwe o bego o e opela. (2)
- 5.3.4 "Nna ke nyaka Mokadiathola!
Lapa la Mokadiathola le fedile!
Basadi le bana ba lle dikenywa!"

- Kokolokoooo, phakiša Mokadiathola
Motse o fedile!" (4)
- 5.3.5 Kgopolو ya go kwala e tla putswa. (2)
- 5.3.6 Karabo ya go kwala yeo molekwa a e fago e tla putswa goba:
- Ge o le motho ga o a swanelo go tshela taelo.
  - Bohodu ga bo nyakege/ga se selo se sebotse.
  - Ge o le motho o tlogele botshetla/go timana.
- 5.4 Balekwa ba tla abelwa meputso ge ba kgonne go tšweletša dintlha ka moka tša nonwane go swana le tše:
- Phukubje o bona rakarikana a sa tla kgole o ithobatša tseleng.
  - Rakarikana ka botlaela o topa phukubje o e lahlala ka karikaneng mo a tsebago gore go na le dihlapi.
  - Phukubje e topa dihlapi ka e tee ka e tee e di lahlala tseleng.
  - Rakarikana ge a fihla gae o hwetša phukubje e se gona e bile e mo lobišitše ka lebaka la botlatla.
  - Phiri e kgahlwa ke ka fao phukubje a hweditšego dihlapi ka gona.
  - Ka botlatla bja yona e robala tseleng ka le le latelago ge e bona rakariki.
  - Rakarikana o a e rothotha gomme e gobala la go šiiša.
- [30]

POTŠIŠO 6

- 6.1.1 Sekwala o be a botša mmagwe gore o mo tshwenyetša mosadi le gore mmagwe o tšofetše ka gona dithoto ka moka di šaletse yena le gore kgaetšediagwe a nyake monna a tšwe a se hlwe a mo seleka. (3)
- 6.1.2 Motlalepula Dulcey Kgasi (1)
- 6.1.3 Sekwala ke motho wa megabaru, wa go ba le letsogo (utswa) wa go se hlalefe, le go inaganelo a lwešwa ke mosadi le ba gab. (2)
- 6.1.4 Kgopolو ya kwala e tla putswa. (2)
- 6.1.5 O ile a ntšha seripa sa leruo a tšeа le dithotwana tša gagwe a laela Sekwala a ikela le naga. (2)
- 6.1.6 Kgopolو ya maleba e tla putswa. (2)
- 6.2.7 Sekwala o ile a swarwa la bobedi gomme mosadi yo a šala a boela gagabo a šiile bana. Ka morago a ngwalela Sekwala gore a tle Tlhhabane le bana a tle a nyake modiro, ge tšelete e fedile a laelwa go boela gagabo. (3)
- [15]
- 6.2.2 Ba hlakane mabjaleng a ditokofele tšeо di bego di dirwa polaseng ya go neelana mellwane le ya boMarule. (2)
- 6.2.3 Mosadi wa go hloka maitshwaro, wa go hlalefela thoko le go rata tšelete le go hloka kwelobohloko go batho ba bangwe. (3)

- Kgopolu ya maleba e tla abelwa meputso. (2)
- 6.2.4 Ge o le monna wa lapa o swanetše go itlhompha le go botegela mosadi wa gago.
Gape o swanetše go hlokomela batho bao e lego dikgofa ba go swana le boPekwa. (2)
- 6.2.5 Marula o ile a šitwa ke go hlokomela mosadi le bana; a se sa ya gae ka tshwanelo.
Pekwa o be a mo tšeela tšelete.
Marula o ile a loba mošomo ka lebaka la Pekwa ka ge Malekopo a ile a mo raka.
Marula o ile a fetoga seepamokoti sa Pekwa, a mo rekišetša mabjala. (6)
[15]
- 6.3.1 Tompane Thobedi (1)
- 6.3.2 O be a hlakantšhitše toropo ya gabu ka moka go se sa na mo a ka thwalwago.
O be a ile a swarwa ka ge a sa tšelete paesekela ya gagwe yeo a bego a rekiša malekere ka yona. (2)
- 6.3.3 Botsotsi ba ile ba mo tšeela kuane ye mpsha yeo a bego a sa tšo e reka. (2)
- 6.3.4 T.T. o be a sena pelo le mešomong a sa kgotlelele a tsena mo a etšwa a elwa le bengmediro. O be a tenega fela a se na le kgotlelelo. (3)
- 6.3.5 O ile a hlabja ka dithipa ke boRameriri.
Tšidi o ile a hlabja ka thipa a hwa. (4)
- 6.3.6 Kanegelo ye e bolela ka bokebekwa bjo bo dirwago Gauteng mo batho ba tšhabanago ka lebaka la bokebekwa. (3)
[15]
[30]
- 6.4 Balekwa ba tla fiwa meputso ge ba kgonne go tšweletša dintlha le go fahlela ka mehlala ya maleba go swana le:
- Mafelelong a dumela go sepela le Mmaphakwe go ya go Nkadingala.
  - O fiwa sehlare gore a nwe ka morago ga metsotso ye meraro o boela sekeng.
  - O botša Mmaphakwe gore Nkadingala a tle a mmone ka Sontaga, o belaela se sengwe.
  - Nkadingala o fela a bonwa/kgapola gaRobowitsky.
  - Bothata bja Mna Whyte le mosadi bja go hloka ngwana, ba sepela le dingaka tše mmalwa eupša ga ba hwetše thušo.
  - Ramaleba o mmotša ka dingaka tša Babaso.
  - Whyte o botša Ramaleba gore yena le mosadi wa gagwe ga ba kgolwe gore ba ka hwetše thušo go Basotho dingaka tša gabobona tša dithuto tša godimo di paletšwe.
  - Ramaleba o lemoša Whyte gore pele ba Babašweu ba etla mono Babaso ba be ba ithuša ka dihlare tša segagabobona.
  - Whyte le mosadi ba dumela ge Ramaleba a ba iša go Mphiri.
  - O ba fa dihlare le go ba laela gore ba di šomiše bjang, ka morago ga

kgwedi ya ba moimana, ge a eya go ngaka ya Sekgowa ya mmotša gore
ke ngwana o tseleng.

- Ba thušitšwe ke kaſafo ya Babaso mola ba sa di tshepe ba di tšeela fase. [30]